

У відповідності із статтею 6 Закону у наданні статусу може бути відмовлено. Встановлено такі підстави для відмови у наданні статусу закордонного українця:

- дії, вчинені особою, які суперечать інтересам національної безпеки України;
- подання завідомо неправдивих даних або підроблених документів для отримання відповідного статусу;
- порушення інших вимог, передбачених положенням про надання та оформлення посвідчення.

В'їзд в Україну та виїзд з України закордонних українців здійснюються відповідно до Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства". При цьому закордонні українці - громадяни держав, з якими Україна має візовий режим, мають право на безкоштовне оформлення багаторазової візи для відвідання України без надання відповідного запрошення терміном дії на 5 років на підставі посвідчення закордонного українця.

Закордонний українець може іммігрувати в Україну для постійного проживання за умови отримання в установленому законом порядку дозволу на імміграцію для постійного проживання поза межами квот на імміграцію.

Задоволення національно-культурних і мовних потреб закордонних українців та захист їхніх прав як національних меншин в інших державах є невід'ємною складовою частиною зовнішньополітичної діяльності України.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 131.
2. Про правовий статус закордонних українців: Закон України від 4 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. №25. Ст. 343.

Танасевич О.

*студентка II курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету.
Науковий керівник: к.держ.упр., доцент кафедри
міжнародного права, міжнародних
відносин та дипломатії ТНЕУ Дракохруст Т.В.*

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА В УКРАЇНІ

Закон України "Про правовий статус іноземців" від 4 лютого 1994 р. визначає правовий статус іноземців в Україні, закріплює основні права, свободи та обов'язки іноземних громадян і осіб без громадянства, які проживають або тимчасово мешкають в Україні [1].

Іноземцями визнаються громадяни, які постійно або тимчасово проживають або перебувають на території України належать до громадянства або підданства іноземних держав і не є громадянами України а особами без громадянства - особи Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011 р. визначає правовий статус іноземців та

осіб без громадянства, які перебувають в Україні, та встановлює порядок їх в'їзду в Україну та виїзду з України.

Процес законотворчості у міграційній сфері значно уповільнився останніми роками через ряд вагомих подій таких як Революція Гідності, окупація АР Крим Російською Федерацією та проведення антитерористичної операції (АТО) у Донецькій та Луганській областях.

Проте, незважаючи на те, що пріоритетом держави у міграційній сфері об'єктивно стало вирішення нагальних проблем сотень тисяч внутрішньо переміщених осіб, які виїхали з тимчасово окупованих територій та районів проведення АТО, 13 травня 2014 р. був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», №1251-VII, який набрав чинності з 30 травня 2014 р.

Цим Законом було дещо розширено перелік підстав для надання іноземцям та особам без громадянства (ОБГ) на території України додаткового або тимчасового захисту, порівняно із попередньою редакцією ст. 1 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», та усунуто певні внутрішні суперечності, які були наявні в попередній редакції цієї статті [2].

Так, з 30 травня 2014 р., відповідно до п.п. 4 та 13 ст. 1 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» іноземцю або особі без громадянства, яка звернулася із клопотанням про надання їм захисту в Україні, має бути надано «додатковий захист», якщо така особа «не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та цього Закону, але потребує захисту, оскільки така особа змушена була прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вироку про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого що принижує гідність, поведження чи покарання або загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини і не може чи не бажає повернутися до такої країни внаслідок зазначених побоювань» [3].

Окрім цього, Законом України «Про внесення змін до статті 1 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»» №1251-VII було знято обмеження щодо надання тимчасового захисту шукачам притулку за територіальною ознакою (п.п. 14 та 21 ст. 1 Закону «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»).

Ці зміни спрямовані на гармонізацію національного законодавства із положеннями ст. 2(f) та ст. 17 Директиви Європарламенту і Ради ЄС 2011/95/ЄС про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у випадку масового притоку переміщених осіб і про заходи, які забезпечують баланс зусиль Держав-членів при прийомі таких осіб і несенні наслідків їх прийому.

Збільшення кількості осіб, яким надається захист на території України у зв'язку із очевидними ризиками переслідувань чи жорстокого поведження в країнах їх походження, в тому числі завдяки відповідним змінам, що були

запроваджені у 2014 р., безумовно є позитивної тенденцією, яка вказує на вдосконалення національної системи притулку [4].

Під тиском вимог Плану дій з лібералізації візового режиму ЄС для України законодавцем було зроблено у I півріччі 2014 р. ще ряд змін до національного законодавства.

Так, за ініціативи Уряду 17 квітня 2014 р. Верховною Радою був ухвалений Закон «Про внесення змін до законів України «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей» та «Про зайнятість населення» №1221-VII, яким було скасовано вимогу про справляння плати за видачу потенційним роботодавцям шукачів притулку спеціального дозволу на використання їх праці.

Також Кабінет Міністрів України своєю постановою №121 від 19 березня 2014 р. затвердив новий Порядок надання медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства, які постійно проживають або тимчасово перебувають на території України, чим зафіксував безкоштовний доступ іноземців до ургентної медичної допомоги.

Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» щодо підстав для перебування іноземців та осіб без громадянства на території України» №1539-VII від 19 червня 2014 р. дещо розширив коло іноземців та осіб без громадянства, які можуть отримати тимчасовий дозвіл на проживання в Україні, додавши до нього спортсменів-професіоналів та тих іноземців та ОБГ, яким непотрібний дозвіл на працевлаштування.

Відповідно до вищенаведеного, можна стверджувати, що в українському законодавстві, яке регулює правовий статус іноземців та осіб без громадянства, залишається ще велика низка прогалин та питань, які потребують уточнення з боку правознавців та судової практики. Законодавцю слід звернути увагу також на ті розбіжності в Конституції України, зокрема, її ст. 39 щодо використання термінів «громадяни» та «громадяни України» та можливо замінити цей термін дещо іншим, який не обмежував би права біженців та осіб без громадянства.

Список використаних джерел

1. URL: <https://studfiles.net/preview/5725504/page:22/>
2. Звіт «Права людини в Україні за 2013 рік», знаходиться у загальному доступі на офіційному сайті УГСПЛ за веб-посиланням: URL: <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1398062575>
3. https://knutd.edu.ua/admissions_main/international_students_ukr/foreigners-regulations
4. Грабильніков А. В. Конституційно-правовий статус і правовий режим іноземців та осіб без громадянства в Україні: співвідношення понять. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2015. Вип. 6. С. 59-66.